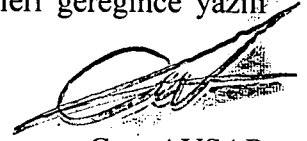

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 08.12.2025

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Çalışma hakkı ve iş güvencesi Anayasal bir hak olarak düzenlenmiş ve güvence altına alınmıştır. Örneğin, Anayasa Madde 55 – Ücret emeğin karşılığıdır. "Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır. Asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur.", şeklindedir. Bu Anayasal hüküm çerçevesinde 4857 sayılı İş Kanunu ve ilgili yönetmelikler düzenlenmiş ve böylece çalışma hakkı ve iş güvencesi yasal güvence altına alınmıştır.

Ülkemizin içerisinde bulunduğu ekonomik durum çalışma hayatını düzenleyen ve çalışanı koruyan bu hükümlerinin çoğunu işlevsiz bırakmıştır. Örneğin, 2026 yılı asgari ücreti, yüksek enflasyonun alım gücünü iyice düşürdüğü ve pahalılığın yüksek olduğu koşullarda görülmektedir. 2024 yılı yıl sonu resmi enflasyonunun yaklaşık yüzde 45 olarak açıklanmasına rağmen asgari ücrete gerçekleşen enflasyon oranında değil hedef enflasyon doğrultusunda yüzde 30 zam yapılmıştır. Bu durum asgari ücreti enflasyon karşısında ciddi biçimde eritmiş ve 2026 asgari ücret artışı beklentilerini yükseltmiştir.

Enflasyon sadece bir pahalılık sorunu değil aynı zamanda bir sosyal ve sınıfsal sorundur. Yüksek enflasyon, gelir adaletsizliğini derinleştiren ve Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) içindeki payının düşmesine yol açmaktadır. Bu bağlamda, İşçilerin enflasyonu ile zenginlerin enflasyonu farklılık göstermektedir. Bu durum toplumsal bölüşüm adaletsizliğini derinleştirmekte ve sosyal katmanların oluşmasına yol açmaktadır.

Asgari ücret Türkiye'de ücretle çalışanların neredeyse yarısını ilgilendiren ortalama ücret olmuştur. Bu koşullar altında asgari ücretin insan onuruna yaraşır bir ücret olarak saptanması yaşamsal önemdedir. Asgari ücret, geçim koşulları ve ülke ekonomisindeki büyüme dikkate alınarak saptanmalıdır. Bu çerçevede asgari ücret tartışmalarında yoksulluk sınırı da dikkate alınmalıdır. Sadece enflasyona hapsedilmiş bir asgari ücret tartışması asgari ücretin göreceli olarak düşmesine ve emeğin büyümeden daha az pay almasına dolayısıyla bölüşüm ilişkilerinin bozulmasına yol açıyor. Sendikalaşma ve toplu iş sözleşmesi kapsamının sınırlılığı ile diğer emek gelirlerinin asgari ücretten daha az artırılması tüm ücretleri asgari ücrete yaklaştırıyor.

TBMM

37580

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Dolayısıyla asgari ücretin miktarı ve Komisyonun yapısı kadar -hatta onlardan daha çok- Türkiye’de asgari ücretin yapısal sorunlarını konuşmak gerekmektedir.

DİSK-AR’ın Asgari Ücret Araştırması 2026 Raporuna göre; Toplu İş Sözleşmesi (TİS) kapsamındaki işçilerin aylık brüt ortalama ücretleri TİS kapsamında olmayan işçilerden yüzde 40 daha fazla olduğu, 1974’te kişi başına GSYH’nin yüzde 80,6’sı düzeyinde olan brüt asgari ücret, 2025’te kişi başına gelirin yüzde 43,6’sına düştüğü, 2025’te asgari ücretin yıllık alım gücü kaybı 50 bin TL’yi aştığı, 2024 Ocak Ayından 2025 sonuna 24 ay boyunca asgari ücret yalnızca 4 ay açlık sınırının üzerinde olduğu, Türkiye’de işçilerin yarısı asgari ücretli olduğu, kayıt dışı işçilerin yaklaşık yarısı asgari ücretin altında ücretle çalıştığı, kadın işçilerin çok büyük bir bölümünün asgari ücret civarında ücretlerle çalıştığı, asgari ücrete resmi enflasyonun oldukça üzerinde reel artışlar yapılması enflasyonu tetiklemediği, asgari ücretin -ulusal düzeyde verimlilik artışının bir ölçüsü olarak kabul edilebilecek olan- Kişi Başına Gayri Safi Yurt İçi Hasıla’ya oranı düştüğü, asgari ücret vergi istisnasının matrahtan indirim şeklinde değil de vergiden indirim yoluyla uygulanması çalışanları mağdur ettiği ve daha çok vergi ödemelerine yol açtığı gibi birçok veriye yer verilmiştir.

Bu bağlamda;

1. Anayasa’nın, "Asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur." hükmü gereği ülkemizin ekonomik koşulları (enflasyon artışı, açlık ve yoksulluk sınırı, ücretlerdeki reel değer kaybı vb.), asgari ücretle çalışmanın yaygınlığı ve asgari ücretin kişi başına milli gelire oranı dikkate alınarak 2026 yılında asgari ücretin gerçekleşen enflasyonun üstünde ve refah payı oranında artırılması ve en az yılda iki kez güncellenmesi hususunda bir çalışmanız var mıdır? Bu konuda ne düşünüyorsunuz?
2. Asgari ücret komisyon çalışmalarının başladığı bu süreçte, evrensel standartlara uygun olarak ‘asgari ücretin sadece işçinin kendisi için değil bakmakla yükümlü olduklarının asgari ihtiyaçları dikkate alınarak hesaplanması’ ilkesinin uygulamaya alınması hususunda bir yasal düzenleme yapmayı planlıyor musunuz?
3. Komisyon görüşmelerinde, -sendikaların ve uzmanların ifade ettiği gibi- ‘asgari ücretin, genel ücret düzeyi ve ülke ekonomisindeki büyümeyle bağlı olarak toplu pazarlık ile saptanması gerektiği, asgari ücret artışında sadece enflasyonu değil geçim koşulları ve ülke ekonomisindeki büyüme gibi görüş ve öneriler dikkate alınacak mıdır?
4. ‘Asgari ücretin değil, toplu iş sözleşme (TİS) kapsamının genişletilme’, ilkesi gereği toplumda TİS kapsamında olan ve olmayanların arasındaki yüzde 40’a varan ortalama brüt ücret farkının düzeltilmesi ve adil çalışma koşullarının oluşturulması hususunda bir çalışmanız var mıdır? Bu konuyu nasıl değerlendiriyorsunuz?
5. Çalışma hayatındaki kayıt dışılık, çalışma koşulları, asgari ücret altında çalıştırılma - özellikle kadın işçiler için- ve asgari ücret ile diğer emek gelirleri arasındaki makasın

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

37580

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

kapanması ve asgari ücretin ortalama ücret politikası haline gelmesine karşın ne tür tedbirler alınmaktadır? Görüşmelerde bu hususlar dikkate alınacak mıdır?

6. Uzmanların ve sendikaların talebi olduğu üzere; 'asgari ücret vergi istisnasının matrahtan indirim şeklinde değil de vergiden indirim yoluyla uygulanması ve gelir vergisinin ilk diliminin genişletilmemesi çalışanları mağdur etmekte ve daha çok vergi ödemelerine yol açmaktadır.' Çalışanların aleyhine işleyen bahse konu talebi düzenlemeye ilişkin bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
7. Yasal hakları olduğu halde mevzuatları hiçe sayarak gerçekçi olmayan gerekçelerle işten çıkarma, mobbing ve keyfi yer değiştirme, ücret ve yan haklarından mahrum etme vb. baskılara karşın düzenleme ve denetleme görevini üstelenen Bakanlık sıfatıyla ne tür tedbirler alınmaktadır? Bu hususta tarafınıza ulaşan herhangi bir talep ve şikâyet var mıdır? Söz konusu mağduriyetleri giderme bakımında neler yapılmıştır?
8. İş sağlığı ve güvenliğinin taşıdığı hayati önem göz önüne alınarak Bakanlığınızın konuyla ilgili düzenleyici ve denetleyici fonksiyonu gereği kamu veya özel sektörde ilgili yönetmelik hükümlerine göre iş sağlığı ve güvenliği nasıl sağlanmaktadır? Denetimler ne sıklıkta yapılmaktadır? Bu hususta bir takip ve kontrol mekanizması bulunmakta mıdır?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA